

Az NKA Közgyűjteményi Kollégiuma pályázati felhívása.
Pályázati azonosító: 3512/00118 (rég)
204112/00118 (új)

SZAKMAI BESZÁMOLÓ

a „Hegyi Ádám – Szögi László: Magyarországi diákok svájci egyetemeken és főiskolákon 1526-1919” című könyv megjelentetéséhez

Az ELTE Levéltára 2015 szeptemberében pályázatot nyújtott be az NKA Közgyűjteményi Kollégiuma által meghirdetett pályázati felhívásra. Az NKA Levéltári Kollégiuma a „**Hegyi Ádám – Szögi László: Magyarországi diákok svájci egyetemeken és főiskolákon 1526-1919**” című könyv megjelentetésére **380.000 Ft** vissza nem térítendő támogatást ítelt meg az ELTE Levéltárának.

Az elnyert pályázati összeget a Levéltár a támogató szerződésben meghatározott módon és célra használta fel: a Komáromi Nyomda és Kiadó Kft. 342 példányban, B/5-ös formátumban, kemény kötéses borítóval kinyomtatta a kiadványt, amely **364.067 Ft-ba került**. A pályázati támogatást saját forrásból egészítettük ki.

Jelen kiadványban 1526-1919 között a svájci felsőoktatási intézményekben tanult, összesen 2681 magyarországi diák tanulmányi adatait jelentettük meg. A kiadvány címe: **Hegyi Ádám – Szögi László: Magyarországi diákok svájci egyetemeken és főiskolákon 1526-1919**. A svájci felsőoktatás a 16-18. században elsősorban a hazai protestáns, főleg református egyetemjárásban játszott kiemelt szerepet. A 19. század második felében pedig újra előtérbe került, amikor először fogadott be Európában nőket egyetemeire, s így Magyarországról is igen sok nőhallgató jutott el Svájcba. Ezen kívül néhány tanintézetnek, így pl. a Zürichi Műegyetemnek, az Eidgenössische Technische Hochschule-nak (ETH) kiemelt szerepe volt az európai, s így a hazai mérnökképzésben.

A kötetben kilenc svájci akadémia, majd egyetem, illetve főiskola magyarországi diákjaira vonatkozó adatokat jelentettük meg. A kiadvány összesen 2681 beiratkozás adatait tartalmazza az alábbi intézményekből: 1. Baseli Egyetem, 2. Berni Egyetem, 3. Fribourgi Egyetem, 4. Genfi Egyetem, 5. Zürichi Egyetem, 6. Lausannei Egyetem, 7. Neuchateli Egyetem, 8. Zürichi Műegyetem és 9. St. Galleni Kereskedelmi Főiskola.

A kötet szerkezete a korábbiakéhoz hasonló. A kiadvány elején egy bevezető tanulmány van magyar és német nyelven, amelyben kiemelten fontos a statisztikai táblázatok német nyelven való közzétevése is. A peregrinusok adatai intézményenként, azon belül a beiratkozások időrendjében vannak közzétevéve, kiegészítve mindazokkal az adatokkal, amelyek különböző más forrásokból rendelkezésünkre állnak. Ide tartozik annak közzétevése, hogy az adott diák, milyen más európai, vagy hazai egyetemen tanult még. A karrierpályák adatait természetesen itt sem

közölhetjük, mert ez a sorozatnak kezdettől nem volt feladata. A kötetet szokásosan névmutató és a származási helyek mutatója zárja.

Budapest, 2016. június 30.

Tisztelettel:

Dr. Varga Júlia
igazgató

**Lektori vélemény „Hegyi Ádám – Szögi László: Magyarországi diákok svájci
egyetemeken és főiskolákon 1526-1919” című kéziratáról.**

Az ELTE Egyetemi Levéltára több mint két évtizede egyik központja a hazai egyetemtörténeti kutatásoknak. Számos kezdeményezésük mellett fontos céljuk volt a külföldi egyetemjárás teljes adattárát elkészíteni a teljesség igényével az első világháború végéig. Ez olyan óriási vállalkozás, amire lényegében nincs példa az európai egyetemtörténeti kutatásokban. Nem véletlen, hogy két évtizeden át járták a szoba jöhető egyetemek könyvtárait és levéltárait és sok fiatal kutató bevonásával hoztak létre egy több mint 100 ezer beiratkozást tartalmazó adattárat. Nem csupán az anyag összegyűjtése volt óriási feladat, de az egységes szerkezetű és mindenféle lekérdezésre, tudományos kutatásra alkalmas számítógépes adatbázis kialakítása.

A Levéltár nagyjából az NKA Levéltári, majd Közgyűjteményi Kollégiumának támogatásával az elmúlt évtizedekben, két sorozatban eddig 23 kötetben mutatta be a feltárt anyagot. A középkori sorozatból még két kötetet terveznek (Prága, Krakkó) és (Itália, Franciaország, Németország). Az újkori sorozatból szintén két terület publikálása maradt vissza. Az egyik a most elkészült svájci peregrináció bemutatása, a másik a francia, belga, román és szerb egyetemeken tanult magyarok adattára.

A svájci egyetemek két korszakban játszottak jelentős szerepet a magyar művelődéstörténetben. Az egyik a 18. század, amikor a hazai reformátusok jelentős ösztöndíjakban részesültek Svájcban és sokan látogatták a korabeli protestáns akadémiákat. A másik fontos korszak, a 19. század második fele, egészen az első világháború végéig, amikor egyrészt sok magyar nőhallgató jutott el Svájcba, másrészt mérnökök természettudósok, jogászok, bölcsészek és teológusok tanultak az ottani univerzításokon.

A kézirat a teljesség igényével tárja fel 9 svájci egyetem és főiskola magyarországi hallgatóinak tanulmányait, összesen 2681 beiratkozást. Az 1800 előtti időszakot Hegyi Ádám kutatta fel és mutatja be a kötetben, aki e témából írta doktori disszertációját, és a korszak kiváló szakértője. A mennyiségben nagyobb, 1800 utáni időszakot Szögi László tárta fel és mutatja be a kötetben. Ő a hazai és nemzetközi peregrináció kutatás egyik elismert képviselője. Személyük tehát garancia arra, hogy a munka tudományos színvonala biztosított. Az adattár a sorozatban már megszokott módon került közlésre. Lehetőség van az intézményenkénti kronológiai jellegű kutatásra csakúgy, mint a személyenkénti, vagy földrajzi helységenkénti feltárással egyaránt. A bevezető tanulmány részletesen tárgyalja az adattárból levonható következtetéseket. A külföldi olvasók és kutatók tájékozódását német nyelvű összefoglaló és a statisztikai táblázatok német nyelvű publikálása fogja segíteni.

A fentiek alapján a pályázat támogatását és kötet kiadását feltétlenül javaslom.

Budapest, 2015. október 1.

Dr. Molnár László PhD

levéltárigazgató